

Opbouw preek zondag 11 oktober 2020 – 2

Inleiding

Mijn vrouw, dochter en ik wonen nu zo'n 3 jaar in dit bijzondere deel van de stad. Vandaag wil ik iets met u delen wat ons opgevallen is, en wat u vast ook weleens heeft opgemerkt. Er gebeurt hier weleens wat. Ons deel van de stad staat niet bekend als de meest veilige en rustige wijk van Amsterdam. Laat staan als je het vergelijkt met de rest van het land.

Een schietpartij hier, een handgranaat daar. Er schijnt ook weleens wat over de handhaving te doen te zijn. Of beter gezegd, de relatieve afwezigheid daarvan. Ondertussen heeft de politie een fiks personeelstekort.

Als je hier een tijdje woont, dan leer je vanzelf om je schouders op te halen over dat soort dingen. Wat kun je eraan doen? Dit is nu eenmaal het leven in de stad. Of ben ik dan al te cynisch geworden, als ik dat zo zeg?

Opvallend genoeg brengt die harde werkelijkheid van de stad ons dichterbij de bijbel. In de bijbelse tijd leefde men namelijk ook niet in luilekkerland.

Natuurlijk, de psalmen dichten wel over grazige weiden, en de profeten fantaseren over lammetjes die vredig naast leeuwen liggen. Maar dat is geen correcte afspiegeling van de historische werkelijkheid.

In het boek Handelingen lezen we zelfs hoe enkele kerkleden gevangen genomen worden. Koning Herodes beschouwt hen als oproerkrakers. Jakobus laat hij ter dood brengen – Jakobus, één van de apostelen, één van de leerlingen van Jezus zelf. Jezus werd gekruisigd; Jakobus wordt onthoofd.

Herodes oogst daarvoor applaus van het volk, en besluit daarop om ook Petrus te laten aanhouden. Over hem, over Petrus, gaat dit verhaal.

Ik zal in deze preek bij drie dingen stilstaan in dit verhaal: één ding dat gek is aan het verhaal van Petrus, één ding dat mooi is aan het verhaal van Petrus, en één ding dat belangrijk is aan het verhaal van Petrus die gevangen zit.

Het gekke

Ik zal beginnen met wat er zo gek is aan dit verhaal.

Het gekke aan dit verhaal is niet dat Petrus onterecht wordt opgepakt. Het gekke is ook niet dat zijn geloofsgenoten worden mishandeld en gedood. Het gekke is, dat koning Herodes volledig in zijn recht staat als hij dat doet. Hij doet precies wat er van hem, als koning, wordt verwacht.

Het gekke is niet dat Petrus opgepakt wordt. Goed, hij heeft geen misdaden gepleegd, en hij is het hoofd van de kerk van Jeruzalem. Dat is waar.

Maar soms worden mensen onterecht gevangen gezet. In onze maatschappij weten wij dat. Sommige mensen zitten onterecht vele jaren vast, alleen maar omdat ze ergens van beschuldigd worden wat ze niet hebben gedaan.

Soms worden mensen tot een zwart schaap gemaakt. In onze kerkelijke gemeenschap weten wij dat. Sommige mensen worden afgeschreven en als kleine duiveltjes weggezet, alleen maar omdat ze het gezicht zijn van een noodzakelijke verandering, alleen maar omdat ze hun hoofd boven het maaiveld uitsteken, of [alleen maar omdat ze] iets proberen te veranderen.

Misschien is daar maar weinig aan te doen. Mensen oordelen nu eenmaal over elkaar. Terecht of niet. En zelfs wie zijn uiterste best doet om iedereen precies te geven wat hij verdient, maakt weleens een inschattingfout.

Mensen stellen elkaar teleur en oordelen over elkaar. Dat is van alle tijden en dat is niet het gekke aan dit verhaal. Het gekke aan dit verhaal is dat, hoewel Petrus onrechtvaardig behandeld wordt, koning Herodes volledig in zijn recht staat als hij dit doet. Het is namelijk zijn taak om af te rekenen met oproerkraaiers in de maatschappij.

Als je een kind vraagt wat er moet gebeuren met iemand die onschuldige mensen van hun vrijheid berooft, dan is het antwoord duidelijk. Iemand die dat doet, verdient het om zelf te worden gestraft. Maar als je op de positie van een koning Herodes zit, wordt onrecht nu juist van je verwacht. Dat is de enige manier om je positie te verstevigen. Gek – maar wel waar.

Het mooie

Maar dit is dan het mooie aan het verhaal: dat Petrus door een engel wordt bevrijd.

Het is kort voor het Pesachfeest, en dat is altijd een betekenisvol moment. Het Pesachfeest, wat voor ons het Paasfeest geworden is, dat is ook de tijd waarin Jezus wordt opgepakt en gedood. En nu is dat het moment, enige jaren later, waarop Petrus moet worden berecht.

In afwachting van zijn oordeel ligt Petrus te slapen tussen de soldaten aan wie hij vastgeketend is.

Dan verschijnt er een engel bij hem. Hoewel een stralend licht de ruimte vult worden de soldaten niet wakker. Alleen Petrus is gevoelig voor het licht. De ketens vallen van hem af.

Eén straat verder laat de engel Petrus alleen, en dan haast Petrus zich naar zijn vrienden toe. Vervolgens vlucht hij weg uit de stad.

Wat is nu de boodschap van dit verhaal? Dit is het mooie ervan: er zitten een heleboel verschillende boodschappen in.

Om welke boodschap gaat het nu echt?

Is het de boodschap dat God engelen stuurt aan mensen in nood?

Is de kernboodschap dat God onschuldige mensen uit de gevangenis bevrijdt?

Is het dat het bidden van de gemeente helpt, en dat Petrus dáárom wordt bevrijd?

Is de boodschap dat de macht van alleenheersers en koningen altijd al onderdrukkend is geweest?

Is het de moraal dat de kerk daartegen moet protesteren, met geweldloos verzet?

De centrale boodschap van dit verhaal – is het dat voor wie gelooft alles mogelijk is?

Is de boodschap dat de maatschappelijke orde, de afspraken die we als mensen hebben gemaakt over wie de baas is en wat rechtvaardig is, voor God helemaal niet belangrijk is?

Soms is de bijbel net een snoepwinkel. Je wilt alle boodschappen wel meenemen, je wilt alles wel proeven, het liefst alles tegelijk, al is het ook een beetje overweldigend.

Het mooie is, dat dit verhaal ook na al die jaren nog altijd tjokvol boodschappen zit voor ons.

Het belangrijke

Dat wil niet zeggen dat we met elke boodschap even goed uit de voeten kunnen. Niet elk mooi idee houdt stand in de praktijk. Ik kom nu op het belangrijke aan dit verhaal. Maar eerst nog een belangrijke aarzeling.

Er is dus een engel, hè, die Petrus redt uit de gevangenis.

Waarom heeft diezelfde engel Jakobus niet gered, die even eerder door Herodes is onthoofd?

Waarom heeft diezelfde engel niet voorkomen dat andere leden van de kerk mishandeld werden, in dezelfde tijd?

Hoeveel anderen zitten er nog vast, net als Petrus, die niet worden gered?

Hoeveel onschuldigen heeft deze Herodes al gedood, voor hij eindelijk zelf ten onder gaat?

In Nederland, op dit moment, zitten er ongeveer 34.000 mensen in de gevangenis. 34.000 mensen. Dat is alleen nog maar in Nederland.

Hoeveel onschuldigen zitten daarbij? Hoeveel mensen die onterecht veroordeeld zijn? En hoeveel zwakbegaafde jongens die gewoon pech hebben gehad met de omgeving waarin ze zijn opgegroeid – jongens met foute vrienden, jongens die domme keuzes hebben gemaakt, jongens wiens vaders geen goede invloed op hen hebben gehad?

In de harde werkelijkheid blijft niet elke vrome boodschap zomaar overeind. Misschien moeten we stellen dat God soms engelen stuurt – dat is en blijft een fraai idee – maar toch zeker niet altijd.

En misschien moeten we verdedigen dat het goed is om te bidden, als er iemand in de penarie zit – want bidden helpt – maar het heeft toch zeker niet altijd het gewenste effect.

Waar komt het dan wél op aan; wat is het echt belangrijke aan dit verhaal?

Het echt belangrijke aan dit verhaal is, dat we mogen hopen – ook als alles hopeloos lijkt te zijn.

Wat voor mensen onmogelijk is, is mogelijk voor God.

Het belangrijke aan dit verhaal is dat er hoop is, voor mensen die er een potje van hebben gemaakt.

Dat is geen garantie, maar wel een begin.

Het belangrijke aan dit verhaal is dat er hoop is – ook voor kerkgemeenschappen die al 50 jaar lijden aan krimp, en waarvan je weleens vreest dat ze helemaal over de kop zullen gaan.

Het belangrijke aan dit verhaal is dat er bevrijding is, voor wie gevangen zit – letterlijk, in de bajes – maar ook figuurlijk, gevangen in een gevoel van machteloosheid, gevangen in een gebrek aan perspectief.

Tot slot

Beste gemeente, het is geen geheim dat wij leven in een deel van de stad dat niet als heel veilig bekend staat. Het is geen geheim dat er behoorlijk wat problemen zijn.

Soms ontmoet ik mensen die de hoop hebben opgegeven voor de buurt. Mensen die gedesillusioneerd de stad zijn ontvlucht – of erger nog, bij wie dat niet is gelukt, en achterblijven in een buurt waar ze een vreemdeling zijn.

Dat kan ik mij best goed voorstellen, dat je de hoop opgeeft op een zeker moment.

Evenzo was het best begrijpelijk geweest als Petrus de moed opgegeven had, vastgeketend aan twee bewakers, met nog eens twee bewakers voor de deur van zijn cel. Terwijl hij wist wat zijn broeder Jakobus overkomen was.

Maar dat is niet waar Petrus toe geroepen was. En dat is niet waar wij toe geroepen zijn.

We hebben vandaag niet gelezen uit het OT. Daarom wil ik graag afsluiten met een fragment daaruit.

Om aan armen het goede nieuws te brengen
heeft hij [ons] gezonden, [schrijft Jesaja]
om aan verslagen harten hoop te bieden,
om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken
en aan geketenden hun bevrijding,
om een genadejaar van de Heer uit te roepen, en een dag van wraak voor onze God.
Om allen die treuren te troosten,
om aan Sions treurenden te schenken:
een kroon op hun hoofd in plaats van stof.

Dat is waar wij toe geroepen zijn.